

CAN YOU ANSWER THESE QUESTIONS?

1. Describe the Gaon of Vilna at the age of thirteen.
2. Describe a typical day in the life of the Gaon.
3. When did R. Chaim Volozhiner first meet the Gaon?
4. What was the Gaon's attitude to the study of Kabbalah?
5. What was the scope of the Gaon's general knowledge?

This and much more will be addressed in the twelfth lecture of this series: "The Majesty of Vilna: The Life and Times of the Vilna Gaon".

To derive maximum benefit from this lecture, keep these questions in mind, as you listen to the tape and read through the outline. Go back to these questions once again at the end of the lecture and see how well you answer them.

PLEASE NOTE: This outline and source book was designed as a powerful tool to help you appreciate and understand the basis of Jewish History. Although the lectures can be listened to without the use of the outline, we advise you to read the outline to enhance your comprehension. Use it, as well, as a handy reference guide and for quick review.

THE EPIC OF THE ETERNAL PEOPLE
Presented by Rabbi Shmuel Irons

Series IX Lecture #12

THE MAJESTY OF VILNA: THE LIFE AND TIMES OF THE VILNA GAON

I. The Holy Incomparable Genius

A.

אחד מיוחד, החסיד קדוש וטהור מאור ישראל, כלול כל החכמות, חריף ובקי, ולו עשר ידות
בנסתר, מוהר"ר אליהו יצ"ו, אשר נודעה תהלתו בכל מדינות פולין, ובברלין וליסא, מקום
שעבר החסיד הנ"ל, יספרו ממנו גדולות, . . . ר' יונתן אייבשיץ, ס' לוחות העדות (תקט"ו)

. . . the unequaled holy and pure *chaside*, the light of Israel, he who embodies all areas of
wisdom, astute and knowledgeable, who possesses ten measures (i.e. broad knowledge)
in the science of Kabbalah, our Master R. Eliyahu, may Hashem protect him, whose
praises are known throughout the entire country of Poland, and in Berlin and Lissa.

Wherever this *chaside* traveled, they recount his extraordinary accomplishments. **R.
Yonason Eybeschuetz (1690-1764), Sefer Luchos HaAidos (published 1755)**

B.

אותו צדיק גאון עולם, אין על עפר משלו, מלאך ד' צבקות, הגאון הנורא כאחד מן
הראשונים, מרן אליהו מווילנא. מכתב הנדפס בראש ס' עליות אליהו (תרט"ו) מר' יעקב צבי
מעקלינבערג בעל "כתב והקבלה"

That saintly world renowned Gaon who had no equal on earth, an angel of the L-rd of
Hosts, the awesome Gaon who was like one of the early authorities, our Master Eliyahu
of Vilna . . . **R. Yaakov Tzvi Mecklenberg (1785-1865), author of "Ksav
V'Kabbalah"**

C.

מרנא ורבנא קדישא, ריווי' כמלאך ד' צבקות, רשכבה"ג החסיד רבנו אליהו ווילנא, אשר
לפניו תכרע כל ברך תופסי התורה עליא ואתכליא, ולא לחינם נקרא בכל תפוצות ישראל
בשם "הגאון" סתם, כאילו נפק בת קלא, כי אמת נכון הדבר. דומה היה שהיה כבר חד בדרא
מגאוני קמאי, וכל הישוב פעם אחת נפל מרקיע, ונתמלא העולם כולו אורה זו תורה. ר'
ישראל ליפשיץ מחבר "תפארת ישראל" בהסכמתו לביאור הגר"א על שו"ע חו"מ

Our holy master, whose appearance was like that of a Heavenly angel, the master of the
entire Diaspora, our master, Eliyahu of Vilna, before whom all the knees of Torah
scholars, large and small, bent. It was not for nought that he was called throughout the
entire diaspora as "*the Gaon*", without any need for further explanation, as if a Heavenly
voice made the announcement, for it was true and correct. It was as if he was one of the
early Gaonim . . . **R. Yisrael Lipschutz, author of the Tiferes Yisrael (1782-1860)**

D.

כי לא קם כמוהו מימות רבותינו הקדמונים נ"ע, להיות כל התורה כולה, נגלה ונסתר, כשולחן ערוך לפניו אשר מימות רבנן סבראי והגאונים ז"ל לא קם אשכול גדול כמוהו איש שהכל בו. ר' אריה ליב צינץ, הקדמה לס' מדרש רות החדש עם ביאור הגר"א

Since the times of the Gaonim, no one of such stature, a person who knew the entire Torah, the revealed and esoteric, like a set table, has arisen. From the times of the Rabban Savorai and the Gaonim, of blessed memory, no such great *eshkol*, a person who embodied everything (*ish shehakol bo*), has arisen. **HaGaon R. Aryeh Leib Zuenz (1773-1883)**

E.

ואילו האדם חיו יחיה אלף שנים לא יוכל לבא עד קץ תכונתו כאשר אין לשער הטיפות מן הים הגדול . . . כמפורסם ששכלו ועומק בינתו ויראתו עלה למעלה על כל בני דורו ואשר היו לפניו כמה דורות. ר' מנחם מענדל משקלוב, הקדמה לס' ביאור הגר"א למשלי

If a person were to live a thousand years, he wouldn't be able to fathom the depths of the Gaon's nature, just as it is impossible to calculate the amount of drops in the ocean. . . . It is well known that his intelligence, his profundity and his fear of Heaven was way and above those of his generation and many generations before him. **R. Menachem Mendel of Shklov**

F.

התוספתא סידרתי על פי סדר הגאון מוה"ר אליהו מוילנא זצ"ל שעשה אותה סולת נקיה . . . ונתוכחתי עמו בויכוח אהבה, כי מימות רבנו [הרמב"ם] לא עמד כמותו לב מבהיל בשני התלמודים ובכל תורה שבעל פה, וסדורה ושגורה בפיו. תנצב"ה על שהאיר עינינו ברמזי הסתומים ונעלמים. הקדמה לפי' משניות סדר טהרות מהאדמו"ר ר' יצחק אייזק מקומרנא

I arranged the *Tosefta* according to the arrangement of the Gaon, R. Eliyahu of Vilna, of blessed memory, who refined it like well sifted flour. . . . I only took issue with him, [on various points,] as a disputation of love, for from the times of our master, [the Rambam,] no one has arisen with such amazing knowledge of the two Talmuds and the entire oral Torah, entirely arranged and fluent in his mouth. May his soul be bound in the soul of life for having enlightened our eyes into the meaning of all those hidden and enigmatic hints. **R. Yitzchak Isaac of Komarna (? -1874)**

II. The Child Prodigy of Vilna

A.

הופיע אורו בשנת תפ"ב) לאלף הששי זה היום יום ראשון של פסח . . . באהלי צדיקו של עולם הרב הגדול המפורסם זקני מוה' שלמה זלמן מק"ק סעלץ עיר מלאה חכמים וסופרים סמוך לק"ק בריסק דליטא . . . רק אך עד ששה שנים למד אצל רב . . . פה מפיך מרגליות במושב זקנים . . . בהיות ששה שנים וחצי דרש בבהכ"נ חילוק אשר למדו אביו ובסעודה

שלישית של שבת הביאו אביו לפני הרב הגאון ר' [יהושע] העשיל אב"ד דק"ק ווילנא זצ"ל"ה אמר הרב רבי העשיל לגדולים אשר ישבו לפניו, "הנמצא חכם ונכון כמו הילד הזה." המה השיבו אמריהם, "אין זאת מהנפלאות רק אות על טוב השגתו. הן אביו למדו ויורהו ויאמר לו פעם שתיים ושלושה וקיבל היטב." ויען הרב ר' העשיל, "נכון לבו בטוח בילד הזה ומעשהו כי יוכל להגיד כזאת וכזאת מלכו אתן לו שעה אחת להתבונן תראו נפלאות." ויתבונן בעצמו ערך שעה אחת והקשה עוד קושיות רבות ותירץ כולם בסגנון אחר. המה שמעו כן תמהו. רצון אחזתם לנשקו ולחבקו. אחרי שמעו כל זאת אמרו אין נכון וחכם כמוהו. הקדמה לביאור הגר"א לשולחן ערוך א"ח מאת בניו ר' אברהם ור' ליב

His light first emerged in the year 1720, on the first day of Passover, in the home of the world renowned *tzaddik* (righteous one), the great Rabbi, my grandfather, R. Shlomo Zalman, in the city of Seltz, a city full of scholars and scribes, near the city of Brisk of Lithuania. . . . He studied under a teacher only until the age of six. . . . [From that time on,] his mouth began uttering pearls of wisdom in the presence of scholars. At the age of six and a half, he gave a *chiluk* (a Talmudic discourse) in the synagogue, which was taught to him by his father. He was then brought before the Chief Rabbi of Vilna, Rav [Yehoshua] Heshel, by his father, at *Seuda Shlishis* (the third meal) of Shabbos. Whereupon, the Rav, R. Heshel, commented to the great scholars who sat before him, "Does there exist a wise and discerning person on the level of this child?" They replied, "Such a feat is not extraordinary; it is merely indicative of his excellent comprehension. Look, his father taught and directed him and he repeated it a second and third time until he absorbed it well." R. Heshel then retorted, "I have full confidence in this child that he can compose such a discourse on his own. I'm going to give him an hour to think it through and then you will see something amazing." He then thought through [the subject] on his own for about an hour and he pointed out further difficulties [in the *sugya* (Talmudic discussion)] all of which he resolved with a single [innovative] approach. The scholars who heard it were astounded and they spontaneously kissed and hugged him. After having listened to all of this, they [too] said, "There is no wise and discerning person like him." **R. Avraham and R. Leib, the sons of the Gaon of Vilna. Preface to the Gaon's commentary to Shulchan Aruch Orach Chaim**

B.

בהיות בן תשע שנים ויהי ידיו רב לו במקרא במשנה ובגמרא ושבע מסברות דבריהן גם מדרשי אגדות צומחות אחריהן רוח מבינתו הקיצו ותאמר לו: למי שיח סודות הנעלמות הכל נמצא הוא בספר עץ חיים אם חתום הוא מעיני כל חי ד' יראה לו ואם בדברים החמורים בשיטות הש"ס בפוסקים ושו"ת ומפרשי קדמונים ואחרונים דעת מבינתך ישחק לו. יגעת ולא מצאת אל תאמן לבכך. מיד השיג ללמוד ספרים בנגלה ובנסתר ולמד כל כתבי עץ החיים בחצי שנה מד' היתה לו. . . . הן בהיות בן י"ג שנים ויום א' קבל תוקף חסידות ופרישותו כתועפת ראם לו. מאז לא הסתכל עד יום מותו מד' אמותיו חוצה ושלא להנות מעה"ז רצה. אכל לחם צר צנומה שרויה במים שיעור ב' זיתים ואכל אותן ערב ובקר ולא טעמן בחכו רק בלען שלימות. . . . שם לילות כימים לגלות דבר ד' אמתה של תורה. . . . שקיים וקבל על עצמו כל ימיו שלא לישן יותר מב' שעות במעת לעת ומימיו לא ישן יותר מחצי שעה רצופה ובאותה החצי שעה היו שפתותיו מרחשין הלכות ואגדות. ככלות החצי שעה התגבר כארי ויטול ידיו והתחיל ללמוד בקול רם ויישן עוד הפעם חצי שעה וככה היתה שיעור שינתו ג'

מחצית השעה בלילה ומחצית השעה ביום. וגם בתחבולותיו נגד היצר מה שהיה לבו חפץ גזר עליה אומר שאינה טובה אמיתית והתרחק ממנה ויט שכמו לסבול הצער של רעבון והדחק של ניעור משינה. כי אמר הבה נתחכמה לו. רוב פקחותו והשתדלותו בעבודת ד' היא העמדה לו נגד כל מעיק לו. והיא שהסיר כל דאגה וכל עצב לעבוד את ד' בשמחה ובטוב לב כל הימים. . . . הקדמה לביאור הגר"א לשולחן ערוך א"ח מאת בניו ר' אברהם ור' ליב

When he became nine years old, and had accomplished much in the areas of Scripture, Mishna, Talmud, and had become satiated with the logic of their words and with the Midrashim, which he had in addition studied, a spirit within him awakened and said, "To whom are the secrets of the Torah addressed? All is found in the work, 'Etz Chaim' [of R. Chaim Vital]. Even if they are hidden from the eyes of the entirety of humanity, Hashem will make them visible [to you]. [In addition, if you try,] you will see that you can easily understand the most difficult areas of the Talmud, the legal authorities, the responsa, the early and later commentaries. Don't think that your efforts will not bear fruit." He immediately got hold of various exoteric (*nigleh*) and esoteric (*nistar*) works and learned through the entire corpus of the "Etz Chaim" within a half a year. G-d's hand was evident. . . . When he reached the age of thirteen and a day (*Bar Mitzvah*) he accepted upon himself the full measure of piety (*chasidus*). His asceticism lifted him above the rest of humanity. From that time on until his death, he did not look beyond his four cubits. He didn't desire any pleasures from this world and ate only a small amount of dried bread soaked in water, equivalent to the size of two olives. He ate them only in the evening and morning and didn't taste them but only swallowed them whole. . . . His nights were like days, as he stayed up in order to discover the words of Hashem, the truth of the Torah . . . , for he had made a firm lifetime commitment never to sleep more than two hours in any one twenty four hour period. He never slept more than a half hour at any one time and during that time his lips were moving, uttering words of the *halachos* (laws) and *agados* (Midrash). At the end of the half hour, he would strengthen himself like a lion, wash his hands, and proceed to learn in a loud voice. He would sleep later for another half hour. This was his total sleep: Three half hours at night and one half hour by day. In addition, he designed strategies to combat the *yetzer hara* (the evil inclination). He imposed strictures against that which he desired. He would say that it wasn't something of true benefit and would distance himself from it. He bent his shoulder to bear the pain of starvation and the discomfort of waking from sleep, for he said, "Let us make plans against him (the *yetzer hara*)." His great perceptiveness and his efforts in the service of Hashem stood by him against all that afflicted him and removed all worry and despondency in order that he serve Hashem with joy and gladness of heart throughout his life. . . . **Ibid.**

C.

(1) אמר רבינו אחר דרישה וחקירה נתברר לי שכל מה שהשיג ר' זלמן אחיו קודם מותו השיג הגר"א ז"ל בן י"ג שנה רק שר' זלמן היה נראה לכל פרישותו מעשה מלאך ואלו הגר"א ז"ל הכל בהצנע. ס' כל הכתוב לחיים חלק הליכות הגר"א מכת"י ר"א לוי

Our master, [R. Chaim of Volozhin,] said that, "After a thorough examination, it became clear to me that all that R. Zalman, (his brother), had achieved before his death, [at the age of 33,] was already mastered by the Gra (the Gaon of Vilna), z"l, when he was only thirteen. The only difference was that all of the asceticism and angelic actions of R. Zalman were evident to all whereas the Gra, z"l, did everything secretly." **Personal notes of R. A. Levin, Sefer Hakol Kasuv L'Chaim**

(2) הגאון מ' זלמן מווילנא שלמד תורה לשמה וכו' היה לאות ולמופת בדורנו, שבהיותו בן כ"ד שנים היה כל הש"ס ספרי ספרא תוספתא ומדרשים רמב"ם וטור שגורים על פיו לאמרם בעל פה ככתבם וכלשונם. דברי הגאון מו"ה יהודה ליב אב"ד פראנקפורט דאודר, מח"ס שו"ת פרי תבואה בספרו עצי עדן דף טו:

The Gaon, R. Zalman of Vilna, who studied Torah for its own sake . . . was a sign and miracle of our generation. When he was twenty four, he had perfectly mastered verbatim all of the Talmud, *Sifrei, Sifra, Tosefta*, Midrashim, Rambam, and Tur. **R. Yehudah Leib, Chief Rabbi of Frankfurt am Oder, Atzei Eden 15b**

D.

ובס' יצירה היתה משנתו סדורה לו מימי ילדותו בגירסא ברורה ועמקות נורא כי הצעתי לפניו עשרה שיטות בנוסחות מוחלפות בס"י ואמר לי גירסתו הברורה כגירסת האריז"ל רק דבר א' הוסיף מה שנשתבש גי' האריז"ל בדפוס. אמרתי לו מעתה הלא אינו דבר גדול ופלא כ"כ לברוא גולם. השיב כי באמת פ"א התחלתי לברוא גולם ובעודי באמצע עשייתו חלף ועבר תמונה א' על ראשי והפסקתי מלעשותו עוד. כי אמרתי מסתמא מן השמים מנעוני לפי רכות שני אז. ושאלתי בן כמה היה אז והשיב שהיה קודם י"ג שנה. הג"ר חיים מוואליזין, הקדמתו לפי' הגר"א לספרא דצניעותא

He was fluent in the text of *Sefer Yetzira* from his very youth. He had adopted a clear version of the text with awesome depth. [I know this,] for I had presented to him ten different versions of *Sefer Yetzira* and he told me that the version that he had adopted was the same as that of the Arizal. He had only added one thing to the Arizal's version, [which he felt was actually a restoration of his original text,] as an error had been made in the printing [of the Arizal's text]. I said to him that if that is the case, it wouldn't be a great or extraordinary feat to create a *golem*. He replied, "I actually once began to create a *golem*, but, while I was in the midst of making it, an image passed over my head and I refrained from making it any more. I said to myself that probably Heaven prevented me because of my young age." I asked him how old he was at the time and he replied that it was before he was thirteen years old. **R. Chaim of Volozhin, Preface to the Gra's commentary to Sifra D'Tzniusa**

III. A Holy Life

A.

יותר מחמשים שנה שלא ישן בלילה בנשימה אחת יותר מחצי שעה. ואף עת היו צמודי בריאותו רופפים לא הניח תלמודו הקדוש ויכף והתגבר כארי ועמד באימה וביראה ורחץ ידיו וברך ברכת השחר, בשמחה ואהבה עזה אשר לא יסופר ואחר כך עמד על רגליו מקודם חצות עד אור הבוקר יותר משמונה שעות ולמד גמרא ופוסקים בקול רם נעים ונורא בקול חוצב לבת אש דת. . . . [לפני הנץ החמה] רחץ ידיו לתפילת השחר ועמד להתפלל מלה במלה בקול נעימות ונגינה עדינה ומי שהיה שומע אותו מתפלל פעם אחת כחול או בשבת היה מעורר לב השומע רוח דעת ויראת ד' בשנה או שנתיים. אף מי שהיה לבו קשה כאבן היה נמס כדונג מאור כונתו שהיה מכוין בכל מלה ומלה מסדר התפילות ומוציא כל הגה ונאום בצלצול נעים וברוח כביר. [אחר התפלה] קרא פרשה בתורה שנים מקרא ואחד תרגום וכל מלה ומלה מהתורה היתה יוצאת כאור בהיר מפיו הקדוש והטהור. [אחר פת שחרית ישן מחצית השעה] ושוב הקיץ משנתו כאילו המלך עומד נגדו ומקיץ אותו היה עומד בזריזות גדולה ובאימה וביראה ותיכף ישב ללמוד כל היום עד מנחת הערב. עדות בנו ר' אברהם בס' סערת אליהו הובא בס' "הגאון"

For more than fifty years of his life, he slept no more than a half hour at one time. Even when he was frail, he did not discontinue his holy studies and forced himself with the power of a lion and stood up, [after a half hour's sleep,] washed his hands, and made the morning's blessings with joy, and indescribably intense love. Afterwards, he would stand on his feet from before midnight until daylight, more than eight hours, and study *gemora* (Talmud) and *poskim* (legal works) with a loud, sweet, but awesome voice that would penetrate the fire of Torah. . . . Right before sunrise, he would wash his hands in preparation for the morning prayers and would stand and pray, articulating every word clearly with a sweet voice and a gentle tune. Anyone who would hear him pray, even once, be it on a weekday or Shabbos, would feel himself inspired with a spirit of true knowledge and fear of Hashem that would last for a year or two. Even if someone's heart would be hard as stone, it would soften like wax from the fire of his *kavana* (concentration) with which he put into every word of the Siddur and would express every syllable with a clear tone and a strong spirit. [After the prayers] he would recite a section of the *Parshah* (the weekly Torah portion) twice in Hebrew and once in *Targum*. Every word of the Torah that he would utter would come out like a clear light from his holy and pure mouth. [After eating his portion of bread in the morning, he would sleep for half an hour] and he would then awake from his sleep as if a king would be standing before him and wake him. He would get up with great haste and with fear and trepidation and he would immediately sit and learn the entire day until the late afternoon (*mincha*). **R. Avraham, the son of the Gra, in his work, Saaras Eliyahu**

B.

מי שלא ראה קדושת תורתו ועבודתו ונקיית טהרת פרישותו וחסידותו וענותנותו לא ראה מאורות מימיו. הג"ר חיים מוואליזין, הקדמתו לפי' הגר"א לספרא דצניעותא

He who didn't witness the sanctity of his Torah and his Divine service, the purity of his asceticism, piety and humility, never beheld [true] light. **R. Chaim of Volozhin, Preface to the Gra's commentary to Sifra D'Tzniusa**

C.

(1) סיפר לי ר' יואל מאמציסלאב ששאל את רבינו הגאון ז"ל מוילנא אודות פרישות, השיב אם הוא עקשן יצליח. כתבי ר' חיים מוואלזין הובא בס' כל הכתוב לחיים דרכי העבודה ד'

R. Yoel of Amtzislav told me that he asked our master, the Gaon, z"l, concerning his asceticism. He replied that if he was stubborn, he would be successful. **R. Chaim of Volozhin, quoted in Kol HaKosuv L'Chaim**

(2) גדול וטוב מכל הסיגופים לעסוק בתורה וגמילות חסדים. ביאור הגר"א למשלי טז:

Greater and better than all self inflicted suffering is to become engrossed in Torah study and bestowing kindness. **Commentary of Gra to Mishlei 16:7**

(3) עד יום מותו צריך אדם להתייטר, ולא בתעניתים וסיגופים, רק ברסן פיו ובתאותו וזהו התשובה, וזהו כל פרי עולם הבא וזה יותר מכל התעניתים וסיגופים שבעולם. וכל רגע ורגע שאדם חוסם פיו זוכה בשבילו לאור הגנוז שאין מלאך ובריה יכולים לשער. אגרת הגר"א לאשתו

Until one's dying day, a person needs to endure suffering; not through fasts and self inflicted torture, but through muzzling his mouth and his desires. This is repentance and this is the source of all of the fruits of the next world (*Olam Haba*) This is more potent than all of the fasts and tortures that exist. For every moment that a person muzzles his mouth, he merits a hidden light which no angel or creature can imagine.

Letter written by the Gra to his wife

D.

ומי יוכל לספר צדקתו וחסידתו שלא שח שיחת חולין מעולם ולא קיבל עליו עול ציבור ורבנות ושום טרדות והיה שונא בצע והיה לומד זמן רב ביערות בבית יחידי, . . . למד תורה מתוך הדחק גדול והי' סוגר ביום חלונות בית לימודו והיה לומד לאור הנר כדי שלא יבלבלוהו עין אדם וכך הי' דרכו בימי חורפו ביגיעתו על לימוד תורה לשמה והי' חוזר כל תלמוד בבלי כל חודש כל ימיו. והוי עובדא שבעירו הגדולה רבתי עם פסקו מהקהל הקדש ליתן לו בכל שבוע סך מסויים לפרנסת בני ביתו והי' שמש א' שע"י היו שולחים דמי הסיפוק מהקהל הק' ולקח השמש לעצמו ולא הביא לו ונמשך כמה שנים ולא הגיד הגאון לשום אדם וסבל כל כך דוחק עד שאשתו הצדקנית עם בניו הקטנים לא היה להם במה להחיות נפשם ובאתה לפניו וצוה לה שתלך עם בניה הקטנים לשכנים שלו בזמן אכילה ודרך הקטנים מבקשים לאכול כשרואין אחרים אוכלים ויתנו להם ולא רצה לגלות ענין שנפסק נתינות הסיפוק מבטחוננו השלם ושלא יבויש אדם על ידו עד שחלה השמש ונטה למות והתודה בפני כל כי כמה שנים במספר שלא נתן לו סיפוקו הנשלח על ידו ומת השמש הנזכר. וכגון דא שרי למקרי לרבינו חסיד וקדוש. ויגיעתו בתורה הקדושה אין לספר שהיה חוזר למאות ואלפים כל פרק ומסכת . . . והיה לומד בימי חורפו בחורף שיש קור קשה בחדר שלא הוסק

תנור בית החורף והיה לו כלי מים קרים שהיה נותן רגלו במים שלא יישן. הקדמה לס' פאת השולחן מהגאון ר' ישראל משקלאוו

Who is able to [completely] describe [the Gaon's] saintliness and piety. He never spoke even one word of idle talk and never accepted the yoke of public life or the Rabbinate or any occupation that would disturb his learning. He hated unjust gain and would study for extended periods secluded in a house in the forest. . . . He studied Torah under conditions of tremendous deprivation and, in the daytime, he would close the shutters of the room in which he studied and would study by candle light in order that the glances of people shouldn't disturb him. And this is how he conducted himself in his youth, while he studied Torah for its own sake. He would review that entire Babylonian Talmud each and every month throughout his life.

The following incident occurred in his great and populous city, [Vilna]. The holy community agreed to grant him a fixed allotment every week with which to support his family. There was a certain *shamash* (sexton or communal employee) through whom the holy community would send the needed funds. The *shamash*, however, took the money for himself and didn't deliver it. This lasted for many years but the Gaon didn't tell a soul. He endured such deprivation that his saintly wife and children were on the brink of starvation. When she [finally] came to him, he told her to go with her small children to the neighbors at meal time, as it is normal for children to ask for food when they see others eating, and they will provide for them. He didn't want to disclose the fact that he no longer received communal support because of his complete trust in Hashem and his concern about causing another person to be shamed. This situation lasted until the *shamash* took ill and was on his death bed. He then publicly admitted that he had not given the Gaon his needed support which had been entrusted in his hands, whereupon the *shamash* died. For this alone, one would be allowed to call our master a *chaside* (pious one) and *kadosh* (holy one). One cannot begin to recount the toil and effort he expended in studying our holy Torah. He would review each chapter and tractate hundreds and thousands of times. . . . While he was young, he would study in the bitter cold of winter in a room which was unheated and [at other times] he would place his feet in a basin of cold water to prevent himself from falling asleep. **R. Yisrael of Shklov (d. 1839), Preface to Paas HaShulchan**

IV. Love of Torah

A.

שצריך האדם מאד מאד לחבב את התורה דבכל תיבה ותיבה שלמד בה הוא מצוה בפני עצמה . . . מצות לימוד תורה שהיא שקולה נגד כל המצוות . . . אם כן כשלומד למשל דף אחד, מקיים כמה מאות מצוות. ס' שנות אליהו למס' פאה א:א

It is extremely crucial for a person to cherish the study of Torah, for each word which he studies is a separate *mitzvah* . . . and is part of the general *mitzvah* of learning Torah which is equal to all of the other *mitzvos*. . . . Based on the above, if a person learns, for example, one folio (*daf*), he fulfills many hundreds of *mitzvos*. **HaGra, Sefer Shnos Eliyahu, Peah 1:1**

B.

אמר רבינו שבא לפני הגאון בוילנא כבן י"ט שנה, בתוקף חריפותו וזך שכלו, וגודל התמדתו ורב זכרונו [כידוע] ואמר לפניו חזרתי סדר מועד י"ט פעמים ועדיין אינן מבוררין לי והשיב הגאון ז"ל ואמר אין לזה שיעור רק כל ימך בעמוד והחזר קאי. ס' כל הכתוב לחיים הליכות חיים – דרכי הלימוד סעיף ה' 5

Our Master, [R. Chaim of Volozhin,] came before the Gaon of Vilna at the age of nineteen, at the height of his acuity, clarity of thought, and immense diligence, and prodigious memory, [as is common knowledge]. He told the Gaon, "I have already reviewed *Seder Mo'ed* nineteen times, but it still isn't completely clear to me." The Gaon, z"l, replied, "There is no limit to [reviewing]. You should review the material throughout your entire life." **Sefer Kol HaKosuv L'Chaim - Halichos Chaim, Darkei HaLimud 5**

C.

סיפר לי רב גדול אחד ממדינתי שהוא היה בן ביתו בימי חורפו וקודם סוכות פעם א' שמע שהוכיח להעומדים לפניו ואמר כי חובה על כל תלמיד שיהיה בקי עכ"פ במס' אחת בע"פ למען לא יבטל מצות והגית בעת לכתו בדרך או למאן דגני בנית אפל וזה הרב כששמע מפורש יצא מפי קדשו של רבינו תיכף התגבר וחזר מס' סוכה הרבה פעמים עד שידעה בע"פ ובחן א"ע בפני שומעים בגמ' ששגורה בע"פ ממש ובחה"מ בעת ישבו לפני רבינו במסיבה של ת"ח גדולים בא זה הרב ואמר לפני רבינו כבר למדתי מס' סוכה ויודע אני אותה בע"פ והשיב לו רבינו רוצה אתה שאשאלך איזה דבר בזו המסכת שתשיב לי והשיבו הלא בע"פ ידעתיה כולה ושאלו דבר א' ולא ידעה הרב הנ"ל היינו ששאלו רבינו כמה מחלוקת יש בזו המסכת בין ר"מ ור"י ובין ר"ע ור"ט ובין רבה ור"י ואביי ורבא ור"פ ור"ה בר"י וכל התנאים ואמוראים ואח"כ פתח רבינו את פיו הקדוש ומנה כמונה מרגליות ונתח לנתחים אברי כל המסכת כמה פעמים נזכרו המחלוק' בין תנאים ואמוראים וכמה פעמים הלכה כזה או כזה וכמה סוגיות ושיטות יש וכמה דינים מתוספתו וירושלמות וסוכות פסולות כמנין סכה חסרה וכך היה מונה הסוכות כשירות הנזכרים במסכת זו ותוס' ויר' כמנין סוכה מלאה. וכך היה בקיאתו בכל התלמוד בבלי וירושלמי וכל התורה כולה ולא עוד שידע כל התוספתא מכל הש"ס היכן מרומזין במשניות. הקדמה לס' פאת השולחן מהגאון ר' ישראל משקלאור

A certain great Rabbi from my country, who had been, during his youth, a member of the Gaon's household, told me the following story: Right before *Sukkos*, he heard how the Gaon had reproved those who stood before him and told them that every student is required to become an expert in at least one tractate and know it verbatim so that he not cease from fulfilling the *mitzvah* of *v'hagissa* (to constantly study Torah) while he is walking on the road or is lying down in a dark room. When this Rabbi heard this statement which had come directly from the holy mouth of our master, [the Gaon,] he immediately summoned his strength and reviewed the tractate *Sukkah* many times until he knew it by heart. He [even] tested himself before others to insure that he actually did know it verbatim. On *Chol HaMoed Sukkos*, while a group of great Torah scholars were sitting before our master, this Rabbi came before our master and told him that he had studied the tractate *Sukkah* and that he knew it by heart. Our master replied, "Do you want me to ask you something of this tractate so that you can supply me with the

answer?" He retorted, "Of course. I know it [already] by heart." Our master then asked him something for which the Rabbi had no answer. He asked him, "How many times, in this tractate, does Rabbi Meir disagree with Rabbi Yehudah? How many times does Rabbi Akiva disagree with Rabbi Tarphon? Rabbah with Rav Yosef? Abbaye with Rava? Rav Pappa and Rav Huna brei dRav Yehoshua? All the different *Tannaim* and *Amoraim*?" Afterwards, our master opened his holy mouth and counted them as one counts pearls and dissected the entire tractate and recounted how many times each and every *Tana* and *Amora* disagreed and how many times the *halacha* (final ruling) is according to this one or that one, and how many separate subjects (*sugios*) and opinions there exist. He also recounted the number of laws gleaned from the *Tosephta* and *Talmud Yerushalmi*. All told there were 85 invalid Sukkos mentioned equal to the numerical value of the word "*Sukkah*" without the *vav*. The sum total of cases of valid Sukkos mentioned in the Talmud and the *Tosephta* and *Talmud Yerushalmi* come out to be 91, equal to the numerical value of the word "*Sukkah*" with the *vav*. This is a sample of the expertise which he had in the entire Talmud Bavli and Yerushalmi, and the entire Torah. In fact, he knew where every single *Tosefta* was alluded to in the Mishna. **R. Yisrael of Shklov, Preface to Paas HaShulchan**

D.

(1) וכמה יגיעות יגע זה האדם הגדול בענקים. לא יאומן כי יסופר עד שהוציא כל ענין לאור ברור לאמיתו מוצאיו ומובאיו. אף כי היו ידיו רב לו ברוחב שכלו ועומק בינתו המלאה לה דעת מכמה דורות שלפניו, עכ"ז לא היה סומך לבו הטהור בזה עד אשר שקלו במאזני שכלו שכל הקדש כמה מאות פעמים וביגיעה נוראה. ולא אכל ולא שתה כמה ימים ולילות. ותדד שנתו מעיניו עד כי חשך משחור תארו ונתן נפשו עליו עד אשר האיר ד' עיניו לבא עד קצה תבונתו וכרגע קרן עור פניו הטהור מחדותא ונהירו דאורייתא. הגאון ר' חיים מוואלזין בהקדמתו לפירוש הגר"א לספרא דצניעותא

It is beyond belief to describe the super human efforts that this giant of a man expended until he had thoroughly and completely clarified the ins and outs of each subject and had arrived at the truth. Even though he was blessed with a prodigious intellect and with deep understanding which provided him with a knowledge of Torah that was without parallel for countless generations, he still did not rely upon the purity of his heart but made a decision only after he had weighed [the pros and cons] many hundreds of times with his holy intellect and with awesome effort. He would go without eating or drinking for many days and nights and would go without sleep until his countenance would darken. He dedicated his whole soul on resolving an issue until Hashem would finally enlighten him and grant him full understanding. As soon as this would occur, his face would glow from the joy and light of the Torah. **R. Chaim of Volozhin, Preface to the Gra's commentary to Sifra D'Tzniusa**

(2) ובעזרו ד' להסיק שמעתא אמת לאמיתו צהבו פניו ממאור שבה ולא אכל כמה ימים מרוב צהלתו. ר' אברהם בן הגר"א בהקדמתו לשנות אליהו, פירוש הגר"א למשניות זרעים

When Hashem would help him arrive at the truth of a Talmudic subject, his face would glow from the light within it. He wouldn't eat for many days [afterwards] because of his great excitement. **R. Avraham, the son of the Gra, Preface to Sefer Shnos Eliyahu**

V. The Joy of the Festivals

(1) מה נחמד היה כאשר היינו מקבלים פניו ברגל עד שנכנסה שמחה בלבנו. ר' אברהם דנציג בעל "חיי אדם", בהספרו על הגר"א הנדפס בס' "שערי רחמים"

How precious it was when we greeted [the Gaon] on *Yom Tov*. The joy permeated our hearts. **R. Avraham Danzig, author of the Chayeh Adam, in his eulogy for the Gaon**

(2) הגאון ז"ל שמח מאוד בחג הסוכות וביותר בשמיני עצרת כי הוא יותר יום שמחה מכל ימי החג על פי הסוד ואומרים פיוטים ברנה וקול זמרה האדרת והאמונה ויאתיו תתברך ותשתבח שבמעמדות אחר אני מאמין וכיוצא בזה מפיוטים ושמחים שמחה גדולה. ובשמחת תורה היו מקיפים הבימה עם הספרי תורה שבעה פעמים אין פוחתין מהם אבל מוסיפין עליהם. ומנגנים התשבחות הנ"ל וגם הברוך שמך שבשערי ציון שחיבר האר"י ז"ל והוא ז"ל היה הולך לפני הספרי תורה שמח מאד ברוב עוז וחדוה וחכמת אדם תאיר פניו כלפיד אש בוערת ומספק כף אל כף ומפזז ומכרכר בכל עוז לפני הספרי תורה ואחר סיום השוררים החרוז אמר הוא אחריהם וכשהוחזרו הספרי תורה לארון הקודש שוב לא היה שמח כל כך רק כמו שאר ימים טובים. ס' מעשה רב ס' רל"ג

The Gaon, z"l, was extremely cheerful on the holiday of *Sukkos* and even more so on *Shmini Atzeres*, for, according to Kabbalah, it is the most joyous day of the holiday. They would say the *Piutim* with song and in a melodious voice . . . On Simchas Torah, they would go around the *Bima* at least seven times with the *Sifrei Torah* . . . and would sing . . . The Gaon, z"l, would walk before the *Sifrei Torah* with tremendous joy with an abundance of energy and exultation. His face would shine like a flaming torch as he would clap his hands and would jump and dance with all his might before the *Sifrei Torah*. As they would sing each stanza, he would repeat the refrain. Once the *Sifrei Torah* were returned to the *Aron Kodesh*, his joy diminished to the level of all of the other holidays. **Sefer Maaseh Rav 233**

(3) [בחג השבועות] שמח רבנו ז"ל ותגדל לו השמחה יותר מכל רגל ועלז לבו בשמחת מתן תורה והאריך בשלחנו במאכל ובמשתה ושבחים. ס' תוספת מעשה רב סימן נ"ו

On Shavu'ous our master, z"l, would rejoice and the joy would be more than that of any other *Yom Tov*. His heart would exult in the joy of receiving the Torah and he would spend much time at the table engaged in eating and drinking and praising Hashem. **Sefer Tosefes Maaseh Rav 56**

VI. Toiling in Torah and the Spiritual World

A.

והעולה על כולם, הן גבורותיו ונוראותיו כי לא הראה את נפשו טוב, רק בעמלו אשר עמל, בחכמה ובדעת ובכשרון ואחר רב יגיעותיו . . . אף כי רצו למסור לו מן השמים בלא שום עמל ויגיעת בשר . . . לא נשא עיניו לזה . . . כי שמעתי מפיו הקדוש, שפעמים רבות השכימו לפתחו כמה מגידים מן השמים, בשאלתם ובקשתם שרוצים למסור לו רזין

דאורייתא, בלא שום עמל ולא הטה אזנו אליהם כלל. וא' מן המגידיים הפציר בו מאד עכ"ז לא הביט אל מראהו הגדול וענה ואמר לו איני רוצה שתהיה השגתי בתורתו ית"ש ע"י שום אמצעי כלל וכלל. רק עיני נשואות לו ית"ש מה שרוצה לגלות לי וליתן חלקי בתורתו יתברך שמו בעמלי אשר עמלתי בכל כחי. הוא ית"ש יתן לי חכמה מפיו דעת ותבונה שיתן לי לב מבין וכליותי יעשו כשתי מעיינות ואדע כי מצאתי חן בעיניו. הגאון ר' חיים מוואלזין בהקדמתו לפירוש הגר"א לספרא דצניעותא

The most outstanding feature, his strength and awesomeness, was that he didn't allow himself to enjoy the fruits of Torah except through the tremendous efforts that he expended using his wisdom, knowledge and genius . . . Even though they wanted to impart knowledge to him without having him first toil and reach exhaustion, . . . he didn't pay any attention to the offers . . . I heard directly from his holy mouth that, on many occasions, many *Magidim* (angelic beings) from Heaven came to him asking and requesting that they impart to him the secrets of the Torah without his having to expend any effort. He paid absolutely no attention to them. One particular *Magid* was extremely insistent. Despite this, he paid no attention to his magnificent appearance and answered him, "I don't want that my comprehension of the Torah of the Holy One, blessed be He, should come through any medium whatsoever. My eyes are raised up only to Him, blessed be He, [to receive] what He desires to reveal and impart to me from my allotted portion of His Torah, through the efforts that I expend by working to capacity. He, may He be blessed, will give me the wisdom, knowledge and discernment, directly from His mouth, so that my heart will understand and my kidneys will be like two fountains [of insight] and [through that] I will know that I have found favor in His eyes." **R. Chaim of Volozhin, Preface to the Gra's commentary to Sifra D'Tzniusa**

B.

היה אומר . . . והעיקר מה שהאדם משיג בזה העולם ע"י עמל ויגיעה כאשר הוא בוחר בטוב ומפנה עצמו לד"ת בזה עושה נחת רוח ליוצרו ית"ש וזה כל האדם בעסק תורתו ית"ש אבל מה שהנשמה משגת בשעלה שהוא בלא יגיעה ובלא בחירה ורצון הוא רק קיבול שכר לבד שהקב"ה מטעים בזה העולם מעין עוה"ב. ומשמעות דבריו הק' היה שהיה לו עליית נשמה מדי לילה בלילה מיום עמדו על דעתו הקדושה. . . . ומרגלא בפומיה היה שכל ענין השינה לא בראו ית"ש רק לזה התכלית שכל מה שלא תהיה ביכולתו של האדם להשיג בעוד הנשמה מחוברת בגוף גם אחר כל היגיעה והעמל מצד הגוף שהוא מסך מבידיל מגליץ לה בשינה שהיא מופשטת אז מן הגוף ומלובשת בלבוש העליון חלוקא דרבנן. ר' חיים מוואלזין בהקדמתו לפירוש הגר"א לספרא דצניעותא

He used to say . . . that the essential thing is what a person comprehends through his own efforts and toil by choosing that which is [deemed by G-d to be] good and totally focusing on the words of Torah. Through this does a person give satisfaction to his Creator, may He be blessed, and this is the sole goal of his involvement in the study of Torah. That which the soul gains comprehension through *aliyas neshama* (rising to the higher worlds) where it receives knowledge without effort and without the exercise of free will, is merely a way by which the Holy One, blessed be He, rewards him. He gives the person a taste of the next world while he is still in this world. The inference of his holy words was that he himself experienced *aliyas neshama* every single night from the

time he reached spiritual maturity. . . . He used to often say that Hashem created the whole concept of sleep only in order to [facilitate *aliyas neshama* and] allow a person to comprehend that which is beyond his capacity, despite his best efforts, due to the fact that he is connected to his body which serves as a barrier. While he is asleep and is apart from his body, he is clothed in a higher [spiritual] garment, *chaluka d'rabbanan*. **R. Chaim of Volozhin, Preface to the Gra's commentary to Sifra D'Tzniusa**

C.

מה שידע הבעש"ט היה על ידי שאלות חלום בלילה, והגר"א ז"ל היו לו עליות נשמה בלא שום יחודים רק בטבע. ס' כל הכתוב לחיים הליכות הגר"א אות א'

The knowledge that the Baal Shem Tov received was through a *shailas chalom* (contacting the spiritual world through special efforts and receiving responses while in a dream state) at night. The Gra, z"l, would have *aliyas neshama* without any *yichudim* (special concentration with the use of Divine names). It would come naturally. **R. Chaim of Volozhin, Kol HaKosuv L'Chaim, Halichas HaGra 1**

D.

(1) לתורה צריך שני דברים . . . לדרוש ולחקור אותה ביגיעה וטורח ולבקש מהקב"ה שיעזור לו. פירוש הגר"א למשלי א:כח

The study of Torah demands two things: 1) To research and investigate it with supreme effort and 2) to ask of the Holy One, blessed be He, to help him. **Gra, Commentary to Mishlei 1:28**

(2) "שימו לבבכם לכל הדברים אשר אנכי מעיד בכם" (דברים לב:מו) צוים שיבינו בעצמם עוד עד מקום שידם מגעת לכל הדברים שלא הניח אפילו תיבה אחת מלעמול ולעסוק בה. ס' אדרת אליהו להגר"א

"Set your hearts unto all of the words which I testify among you" (Deut. 32:46) He commanded them that they should try to understand on their own, to the furthest extent of their ability, all of the words [of the Torah], so that even one word should not be passed over without being the subject of toil and concentration. **Gra, Aderes Eliyahu Ibid.**

VII. The Gaon, the Master of the Entire Torah

A.

(1) ולא הניח לדבר קטן ודבר גדול תלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וספרא וספרי ותוספתות וכל המדרשים והזוהר הקדוש והתיקונים מעשה בראשית ומעשה מרכבה והס"י וכל דברי קודשם של המקובלים הראשונים וכתבי האריז"ל. על כולם יגע יגיעות רבות ונוראות לא ישוער לפלס דבריהם ולהעמיק בהם עמקות נוראה, ולהגיה אורות מאופל השיבושים עד אשר האיר נתיבות בדבריהם הקדושים כולם ברורים ומחוזרים תורת אמת בפיהו לאמיתה של תורה וכל משנתו היתה סדורה לו ערוכה ושמורה. הגאון ר' חיים מוואליזין בהקדמה לפירוש הגר"א לספרא דצניעותא

There was nothing of Torah, big or small, in which he did not gain expertise: Talmud Bavli, Talmud Yerushalmi, Mechilta, Sifra, Sifri, Toseftos, all the Midrashim, the Zohar HaKodosh, the Tikunim, Maaseh B'raishis, Maaseh Merkaveh, Sefer Yetzira, and all of the works of the early Kabbalists as well as the writings of the Arizal. He toiled incredibly hard in an awesome and extraordinary way to measure their words, to plumb their incredible depths, and to shed light and correct the scribal errors that had crept into the texts until he had lightened up [new] paths in their holy words. [All these corrections] were all clear and pure. The Torah of truth was in his mouth, according to the true version of the Torah, and all his studies were carefully arranged, ordered and well kept.

R. Chaim of Volozhin, Preface to the Gra's commentary to Sifra D'Tzniusa

(2) כל התורה היה ערוך לפניו כשולחן ערוך עד שאם היו שואלין אותו איזה דבר היה עונה תוך כדי דיבור. מי לנו תלמיד חכם ממנו. ר' אברהם דאנציג, בעל חיי אדם, מהספדו עליו

The entire Torah was arranged before him like a set table to such an extent that, if they would ask anything, he would answer them instantaneously. **R. Avraham Danzig, author of the Chayeh Adam, in his eulogy for the Gaon**

B.

(1) הוא ניהו גאון האמיתי אשר כל הששים מסכתות היו סדורים לו בעל פה וכל התורה כולה היתה ברורה לו כשמלה. ר' מנחם מענדל משקלאוו בהקדמתו לביאור הגר"א על אבות

He was the true Gaon, a person who had completely mastered all sixty tractates verbatim. The entire Torah was clear to him like a [spread out] garment. **R. Menachem Mendel of Shklov, Preface to the Gra's commentary to Avos**

(2) נתקיים בנו מקרא שכתוב "ושברתי את גאון עזכם" דבר שאתם מגאים בו, והוא היה גאון ישראל וקדושו שהכל היו אומרים אשריכם שגאון זה בתוך קהלתכם. רמז לשם גאון הוא "ג" מרמז על תנ"ך, "א" הוא לימוד אלקות, "ו" על ש"ס, "ן" על נ' שערי בינה. רבינו הקדוש היה גאון ישראל שהיה בקי בכל תנ"ך, בלימוד אלקות, בש"ס, בחכמת הקבלה. . . . הספדו של בעל חיי אדם על הגר"א הנדפס בצוואת בעל "כנסת יחזקאל" וילנא תרל"א הובא בס' "הגאון"

The verse, "And I will shatter the pride (Gaon) of your strength" (Deut. 26:19), referring to that with which you pride yourselves, has been here fulfilled. He was the pride (Gaon) of Israel and its sanctity, for they used to tell us how fortunate we are to have the Gaon in our community. The very name "Gaon" hints [at his greatness]. The "gimel" of Gaon hints at the three (gimel) sections of Tanach (the Hebrew Bible). The "aleph" refers to the study of spirituality (the word "elokus" or spirituality begins with an "aleph"). "Vov" refers to the six ("vov") orders of the Talmud. "Nun" refers to the fifty ("nun") gates of understanding. Our holy master was the Gaon of Israel as he was an expert in Tanach, the study of "elokus", the Talmud, and the wisdom of Kabbalah (the gates of understanding). . . . **R. Avraham Danzig, author of the Chayeh Adam, in his eulogy for the Gaon**

C.

ולא יכולתי להתאפק מלהודיע סיפור אמיתי נפלא אשר שמעתי מפה קדוש תלמיד מובהק של רבינו הקדוש רב חביבי נוח נפש צדיק הרב הה"ג החסיד המקובל הגדול המפוי בעולם כבוד מו"ה מנחם מענדיל זל"ה מעה"ק ירושלם ת"ו בעהמ"ח עשרה ספרים קדושים בנסתרות והמה בכתובים והי' בעת שימש לפני רבינו הגאון נ"ע בהיותו בק"ק סערהיאי בשעה שסיים פירושו על שיר השירים שקיבל ממנו והוה בדיחא דעתי' ושמח בשמחת תורתו הק'. ויקרא למחותנו הגאון הרב דסערהיאי ז"ל, ולבנו הגדול הרב המפוי מוהרי"ל ז"ל. וצוה לסגור חדרו. והחלונות סוגרו ביום והדליקו נרות הרבה וכאשר סיים פירושו נשא עיניו למרום בדבקות עצומה בברכה והודאה לשמו הגדול ית"ש שזיכהו להשגת אור כל התורה בפנימיותיה וחוצותיה. כה אמר כל החכמות נצרכים לתורתנו הק' וכולים בה וידעם כולם לתכליתם והזכירם חכמת אלגעברע ומשולשים והנדסה וחכמת מוסיקא ושיבחה הרבה הוא הי' אומר אז כי רוב טעמי תורה וסודות שירי הלויים וסודות תיקוני הזוהר א"א לידע בלעדה ועל ידה יכולים ב"א למות בכלות נפשם מנעימותי' ויכולים להחיות המתים בסודותה הגנוזים בתורה הוא אמר כמה ניגונים וכמה מדות הביא מרע"ה מהר סיני והשאר מורכבים וביאר איכות כל החכמות ואמר שהשיגם לתכליתם רק חכמת הרפואה ידע חכמת הניתוח והשייך אליה אך מעשה הסמים ומלאכתן למעשה רצה ללמד מרופאי הזמן וגזר עליו אביו הצדיק שלא ילמדנה כדי שלא יבטל מתורתו כשיצטרך ללכת להציל נפשות כשידע לגמרה וכן חכמת הכישוף אשר ידעוה הסנהדרין והתנאים והזהירו שצריך ללמדה כמוזכר בש"ס על ר"א ור"י בנטיעת קישואין ועקירתן וידעה רק היה חסר לו מעשה העשבין וכל גמר מעשי' מפני שהם ביד הגוים הכפרים לא היה יכול ללמוד גמר מעשי' מרוב מפנקותי' ועל חכמת פילוסופיא אמר שלמדה לתכליתה. ולא הוציא ממנה רק שני דברים טובים והם שבעים כחות שבאדם כמו שכתוב בפ"י רבינו על ישעי' ע"פ ויצא חטר מגזע ישי וגומר ועוד דבר א' והשאר צריך להשליכה החוצה. אח"כ אמר כי ב"ה כל התורה כולה שניתנה בסיני ידעה לתכליתה וכל הנביאים וכתובים והמשניות ותשבע"פ היאך גנוזים בה ולא נשאר לו שום ספק באיזה הלכה וסוגי' בכל התורה לעת זקנתו וידע כל תושבע"פ וכל הפוסקים עד האחרונים שעל הש"ע ובררם והגיה אורות מאופל השיבושים ועשאן כסולת נקיי' מהפסולת ובנסתרות כל אשר יש בידינו הזוהרים ות"ז וס"י וכתבי האר"י ז"ל והפרד"ס גמרם וידעם לתכליתם בניקיון מן פסולת השיבושים רבים שעלו בם קמשונים והגיהם בראיות ברורות כשמש רק שני דברים חמורים בסתרי תורה שבזוהר היו מוקשי' אצלו ואמר לפניו איה מקומם ואלו הוה ידע מי שיודעם היה הולך ברגליו אליו וממתין בזה על משיח צדקינו ובזה סיים. כי ידוע שיש תר"ך עמודי אור לא נתגלה שמותם ומקומותם והשיג שמות של כאו"א ואיה מקומם בתורה שבכתב וזה לא יש בעולם עדיין ולא גילה לשום אדם וגם לא כתבם בשום ספר. והגאון דסערהיאי הנז' בכה לפניו שיניח רושם סתום בכתב כדי שישאר בעולם ולא אבה ואמר שזה אצלו גנוז על דרשה ראשונה לעלמא דאתי והזהירם בל יגלו כל זה אך אחרי עלייתו למרום סיפר לי תלמידו הרב הנז' ולמען ידעו גדולת תורתו ולא ישתכח כתבתיה פה. הקדמה לס' פאת השולחן מהגאון ר' ישראל משקלאוו

I cannot restrain myself from relating a true and amazing story which I heard from a holy source, a distinguished disciple of our holy master, [the Gaon of Vilna], my great dear friend, the deceased *tzaddik* (righteous person), the prestigious Torah scholar, the pious and world renown Kabbalist, R. Menachem Mendel, of blessed memory, from the holy city of Jerusalem, the author of ten holy works on Kabbalah which are still in manuscript.

This incident occurred while he was attending our master, the Gaon, of blessed memory, who was then residing in the city of Serhaya. This was at the time that he was finishing his commentary to Shir HaShirim, which had been dictated to [R. Mendel] by the Gaon. The Gaon was very elated and rejoiced in the [true] joy of His holy Torah. He called his *michutan* (his son's father-in-law), the great Torah scholar, the Rav of Serhaya, of blessed memory, and to his great son, the famous Moharil, z"l. The Gaon directed them to lock the door to his room, the shutters were then closed and they lit many candles. When he had completed [writing down the last words of] his commentary, [the Gaon] lifted up his eyes to Heaven and with tremendous *divaikus* (spiritual fervor) he blessed and thanked His great Name, may it be blessed, for having given him the merit of comprehending the light of the entire Torah, the esoteric and non esoteric. He stated that all of the branches of knowledge are necessary to understand our holy Torah and are included in it and that he knew them thoroughly. He enumerated the science of algebra, trigonometry, geometry or engineering, and music. He had particular praise for the science of music and said that the bulk of the reasoning of the Torah, the secrets of the songs of the Levites, and the secrets of the Tikunei HaZohar are impossible to comprehend without it. Because of its sweetness, people could literally die as their souls leave their bodies [to embrace the spiritual world]. Through its secrets, which are embedded and hidden in the Torah, they could revive the dead. He said that Moshe brought down many melodies and many *midos* (meters) from Mount Sinai. The others are combinations. He (the Gaon) explained the nature of the various sciences and said that he thoroughly understood them in their totality. Regarding medicine, however, he stated that he knew anatomy and all that is related to it but he did not gain expertise in practical pharmacology because his saintly father of blessed memory forbade him to study under physicians to gain the requisite knowledge. He had argued that if he possessed such medical expertise, he would be duty bound to attend to the needs of critical patients and it would take him away from his Torah studies. Similarly, regarding sorcery, in which the Sanhedrin and the *tanaim* had gained expertise and had mandated that it should be studied, as it is mentioned in the Talmud regarding Rabbi Eliezer and Rabbi Yehoshua and the planting and uprooting of cucumbers (Sanhedrin 68a), the Gaon was knowledgeable. He was only lacking in the knowledge of the practical preparation of herbal potions, as it was in the hands of Gentiles who lived in the villages, and, because of his personal sensitivity, he couldn't bear to study under them. Regarding the study of philosophy, he said that he had gained total expertise but he was only able to extract two things of value. This refers to the seven *kochos* (facets or strengths) of man, as is stated in the Gaon's commentary to Yeshaya (Isaiah 11:1) on the verse, "And there shall come a rod out of the stem of Yishai etc" and to one other idea. The rest should be discarded. Afterwards, he said that he knew, blessed be Hashem, the entire Torah, just as it was given at Sinai, and he completely knows where all of the teachings of the Prophets and Holy Writings, Mishna and the rest of the Oral Law are embedded and hidden in its words. After reaching old age, he has absolutely no remaining doubts concerning any *halacha* (law) or Torah subject. He knows the entire Oral Law and all of the *Poskim* (legal authorities) including the *Achronim* (later authorities) on the Shulchan Aruch. He clarified them and created light out of darkness and removed their [typographical or scribal] errors and removed the impurities and [metaphorically] converted them into fine flour. Regarding Kabbalah, he had total expertise in all the literature that is available to us, the Zoharic writings, the Tikunei Zohar, Sefer Yetzira, the writings of the Arizal, and the *Pardes*, and had

removed any impurities and corrected the many errors that had crept in. He corrected the text after bringing compelling proofs, clear and powerful as the sun. There were only two remaining difficulties of the Cabalistic teachings of the Zohar for which he had no resolution and he told him where they were. He stated that if he knew the identity of a person who did have this knowledge, he would walk by foot to go to him. He was waiting for Moshiach to reveal these things. He ended on the following note: It is well known that there are six hundred and twenty pillars of light. Neither their names nor places have been revealed. He attained comprehension of their names and their places in the Written Torah. This had not as yet been revealed to any man nor is it written in any *sefer* (work). The aforementioned distinguished Rav of Serhaya cried before him that he should leave some hint in writing for posterity but he refused. He said that he is keeping it hidden and saving it for his first *drasha* (lecture) in the World to Come. [The Gaon then] warned the assembled not to reveal any of this. After he ascended to the higher realm, however, his disciple, the aforementioned Rabbi, [R. Mendel,] related this to me. So that the [future generations] should know of the magnitude of the Torah knowledge [of the Gaon] and so that it should not be forgotten, I wrote it down here. **R. Yisrael of Shklov, Preface to Paas HaShulchan**

VIII. The *Chasid* of Vilna

A.

הקדיש נפשו ולבו אל ד' מנעוריו . . . ונתן את נפשו לקיים כל דקדוקי מאמרי חז"ל גם מה שלא הובא ב"שולחן ערוך" . . . שכולם באו בתכלית החריצות והשלימות. הקדמה לביאור הגר"א לשולחן ערוך א"ח מאת בניו ר' אברהם ור' ליב

From his early youth, he dedicated his soul and heart to Hashem. . . . With supreme sacrifice, he fulfilled all of the minutiae of the statements of *Chazal* (our Sages of blessed memory), even those not quoted in the Shulchan Aruch. . . . Everything was done with enormous diligence and perfection. **R. Avraham and R. Leib, the sons of the Gaon of Vilna. Preface to the Gaon's commentary to Shulchan Aruch Orach Chaim**

B.

הפלגת שקידתו על דבריהם הקדושים לעשות ולקיים בזריזות נפלאה וקדושה יתירה, כל החומרות ומילי דחסידותא הנזכרים בדבריהם הקדושים בכל פרטיהם ודקדוקיהם וכוונותיהם אין להעריך. הגאון ר' חיים מוואליזין, הקדמתו לפי' הגר"א לספרא דצניעותא

There is no way to describe and compare his tremendous diligence in the performance of Rabbinically mandated ordinances which he would fulfill with amazing alacrity and overwhelming sanctity with all of the stringencies, and piety mentioned in their holy works and in all their particulars, minutiae, and *kavanos* (intentions). **R. Chaim of Volozhin, Preface to the Gra's commentary to Sifra D'Tzniusa**

C.

בנסיעתו לארץ ישראל נתנו לו כמה גבירים מעות על הוצאותיו, וכשחזר מדרכו . . . אחר כך החזיר לכל אחד ואחד מעותיו. הקדמה לס' פאת השולחן מהגאון ר' ישראל משקלאוו

When he embarked on his trip to Eretz Yisral, many men of wealth gave him money for his expenses. When he returned . . . he returned the money to each and every one of them.

R. Yisrael of Shklov, Preface to Paas HaShulchan

D.

ראיתי שקנה בכור היינו בהמה כשהיא מבכרת ונתן בעצמו הבכור לכהן וברך שהחיינו. וגם שחט עגל ונתן זרוע ולחיים עם הלשון והקיבה לכהן ובירך גם כן שהחיינו. מעשה רב אות ק"ב-ק"ג

I saw him purchasing a *b'chor*, a first born animal, and he himself gave the *b'chor* to the *kohen* and he made the blessing, *shehechianu*. He also slaughtered a calf and gave the foreleg, the jaw together with the tongue, and the stomach to the *kohen* and made the blessing, *shehechianu*. **Sefer Maaseh Rav 102-103**

E.

אדמו"ר ז"ל כשהיה בבית האסורים, בעו"ה בחג הסוכות [שנת תק"ן], התאמץ בכל כחו ורץ ממקום למקום והחזיק בריסי עיניו, ועשה כל התחבולות, כדי שלא לישן חוץ לסוכה אפילו שינת עראי עד שהושיבו אותו בסוכה. ס' תוספת מעשה רב ס' סב הובא בס' "גאון" 189

When our master, z"l, was in prison, Sukkos [5550 - 1789], he mustered all of his strength and ran from place to place and took hold of his eyelids and used all kinds of strategies to avoid sleeping outside the *Sukkah*, even for a short time, until they finally put him into a *Sukkah*. **Sefer Tosefes Maaseh Rav**

IX. Divine Inspiration

A.

וכן אמר לי חד מתלמידי ששמע כן מפורש יוצא מפיו הק'. והתבונן נפלאות מאחת מהנה. שפעם אחד ביום א' של פסח הוו יתבי גביה תרי תלמידי מתלמידי החשובים. ומאשר היו יודעים זה דרכו בקדש בעולם הפלגת שמחתו וחדות ד' מעוזו אשר היה שש ושמה ביו"ט כמצוה עלינו בתורתו ית"ש אשר היה להפליא וכאשר ראו אז שאין שמחתו במילואו וטובו כ"כ כהרגלו. שאלו פיו הק' על זה ולא רצה להשיב. והפצירו בו מאד. לא יכול להתאפק אמר מוכרחני לגלות לכס מה שאין דרכי מעולם בזה לקיים מ"ש דאגה בלב איש ישיחנה לאחרים. כי בזו הלילה בא אלי אליהו (כמדומה בזכרוני שאמרו משמו שהיה אליהו ואפשר חד ממתיבתן עלאיין) וגילה לי עניינים וחידושים נוראים אין חקר בשם י"ב על פ' עלו זה בנגב. ובעמדי בבקר מרוב הפלגת השמחה לא יכולתי להתאפק והרהרתי בהם קודם ברכת התורה. ונענשתי שתיכף נתעלמו ממני ואינם. (והוא לפי שיטתו הנקיה בש"ע א"ח שגם ההרהור בד"ת נאסר קודם בה"ת.) ונחמוהו וברכו לו השי"ת יחזיר לרבינו את אבידתו. ואחר זמן מה שאלו אחד מהם אם כבר הוחזרה לו אבידתו. והשיב ב"ה שנתגלו לי שנית. והמה כ"ב מאות וס' אופנים. וכאשר ידעתי מפני מה נתעלמו ממני כן אני יודע מפני מה נתגלו לי שנית. ואמר לו שבאופן אחד מהם אני יודע כחות כל הבריות וכל אבר מה עניינו. ועלית על כלנה שהיתה אצלו כטבע ממש שלא היה צריך לשום כוונות ויחודים על זה כלל. . . אמנם מכל ענייניו הנוראים ומעשיו הנפלאים. גם מכל אשר מצאתי ראיתי בעיני בכתבי קדשו נ"ע כתוב יושר

רזין עלאין קדישין מה שגילה לו יעקב אבינו ע"ה ואליהו ז"ל. ושאר מקומות שכותב סתם שנתגלה לו. עדיין לא נתברר אצלי אם היו אלו הגילויים בהקיץ. ואולי היה בשינה ע"י עליית נשמה במתיבתין עילאין. אבל זה נתאמת אצלי שהיה לו בבירור עליית נשמה מדי לילה בלילה מיום עמדו על דעתו הקדושה כנ"ל. אמנם מענין גילויים בהקיץ לא ידעתי ממנו בבירור. כי היה כמוס וסתום מאד מלגלות. והמעט אשר זכיתי לשיחתו בסיפור ענין נפלא לפרקים רחוקים ע"י סיבוב דברים. רק מענין א' נפלא אשר שמעתי מפיו הק' משמע שהיו לו גילויים גדולים נוראים גם בהקיץ. נאמן עלי אבא שבשמים ששמעתי מפיו הק' כי היה בוילנא איש חולם חלום. חלומות נוראים מבהילים כל שומעיו. כי היה מגיד לכל אדם מה שחו ומעשיו בחדרי משכבו. ונפלה אימתו על הבריות מאד והובא לפניו. ואמר לו, רבנו תרשוני לומר דבר אחד לפניכם. כי זה שבועיים ביום ה' ישבתם בזה המקום וחידשתם בפ' האזינו על אותן ואותן הפסוקים וישב אצלכם רשב"י מימין והאריז"ל משמאל. והיה רבינו מתפלא מאד מאין ידע ילוד אשה מזה. ואמר זכורני ששלחתי אז מקודם גם הגבאי שלי מביתי. ואמר לו רבינו נ"ע אמת שחדשתי אז עניינים נוראים. ומדי דברו זאת צהבו פניו מאד והמשמעות שהיו באמת עניינים נפלאים רזין עליוני עליונים שהיו ראויין לדורשן בפני רשב"י. אח"כ הציץ בפני החולם הנ"ל הבין והכיר שהוא בעל מרה שחורה ובעל מרה שחורה לפרקים חלומותיו צודקות ואמיתים. ועכ"ז צוה להגבאי לדוחפו ולגרשו. הגאון ר' חיים מוואלין, הקדמתו לפי' הגר"א לספרא דצניעותא

The following was told to me by one of the Gaon's disciples who heard it directly from his holy mouth . . . Once, on the first day of Passover, two of his distinguished disciples were sitting before him. Since they were well aware of his holy custom to be unusually elated and joyful on *Yom Tov*, . . . they were taken aback that he did not display the same measure of happiness as was his custom. They asked him directly about this and he didn't want to answer them. They pressed him, however, very intensely. He couldn't restrain himself and told them, "You are forcing me to reveal a thing which I normally would not. It is only because I wish to fulfill the dictum, 'One should unburden your worries to others.' (See Prov. 12:25 and Yoma 75a) Last night Eliyahu (I believe it was Eliyahu whom they mentioned but it could have been another member of the Heavenly Academy) came to me and revealed subjects and novel ideas that were awesome beyond belief regarding the twelve letter name of Hashem as it pertains to the verse, "Go up on this path to the south of Israel" (Number 13:17). When I stood up in the morning, because of my unbounded joy, I couldn't restrain myself and I began to think of them before I made the benediction over the study of Torah. I was punished, for I immediately totally forgot it all." (This follows his own . . . opinion in Shulchan Aruch Orach Chaim that even thinking in Torah is forbidden before making the benediction.) The disciples comforted him and blessed him that Hashem should return to him his loss. After some time, one of them asked him if it came back to him and he replied, "Thank G-d, it was revealed to me for a second time. It consisted of twenty two hundred and sixty different interpretations. Just as I know why it was hidden from me, so too, I know why it was returned." He told him, "Through one of the interpretations I know all of the functions (or powers) of each creature and each and every organ." What makes this even more unusual was that this came to him naturally without any special *kavanos* (concentration) or *yichudim* (special Kabbalistic formulas to connect to the Divine names). . . . However, even though I was aware of his awesome and wondrous deeds, and I, myself, found written in his holy

handwriting lofty and holy secrets which he stated were taught to him by Yaakov Avinu, of blessed memory, and Eliyahu, z"l, and other writings wherein he simply writes, "It was revealed to me," I still wasn't sure if these revelations occurred while he was awake or not. For perhaps it occurred while he was asleep through *aliyas neshama* (the rising of the soul) to the Heavenly Academy. But it was clear to me that he had *aliyas neshama* every single night from the time he reached spiritual maturity, as I stated above. Regarding revelations in the waking hours, however, I didn't know for sure, for he was very closed and taciturn. The little that I do know I merited because of his rare casual conversations about some extraordinary subject that came about indirectly. From one amazing incident, however, it would seem that he had great and awesome revelations in his waking hours. My Father in Heaven is my witness that I heard directly from his holy mouth that there lived in Vilna a man who dreamt dreams, awesome dreams that shocked all those that heard him. This is because he would relate to a person the conversations and actions which had taken place in the person's own bedroom. The populace was very frightened by this man and he was brought before the Gaon. The man said to him, "Our master, please give me permission to tell you something. It will be two weeks this Thursday when you were sitting in this place and you were *michadesh* (came up with new insights) on *Parshas Hazinu* on this and that verse and Rabbi Shimon b. Yochai was sitting at your right and the Arizal on your left." Our master was awestruck. "How is it humanly possible for anyone to know this?" He said, "I remember that right beforehand I had sent my attendant out of the house." Our master, of blessed memory, told him, "It is true that at the time I had come up with awesome insights." As he was saying this over, his face greatly shone. It would seem that they were truly awesome and lofty secrets that were fit to be expounded before R. Shimon b. Yochai. Afterwards, he stared at the aforementioned dreamer and saw that he suffered from depression. Someone in that state can at times have true [paranormal] dreams. Whereupon, the Gaon immediately told his attendant to remove that man and chase him away. **R. Chaim of Volozhin, Preface to the Gra's commentary to Sifra D'Tzniusa**

X. The Gaon's Generation

אשרי הדור שרבינו הגדול נ"ע היה שרוי בתוכו. ואשרי דורנו זה אשר אחרי גלותינו זכינו לראות בעינינו שיפוצו מעיינות חכמתו הקדושה בחיבוריו הנוראים על פני תבל וביחוד זה החיבור הקדוש והנורא להאיר חשכת עינינו. אף אם גם כל חיבוריו הק' המה כטפה מן הים עד חכמתו ורוחב לבו. כל קבל די רוח אלקין קדישין הוה ביה. אמנם עדנו גם זה המעט מן המעט מספיק לרוות צמאוננו. ולולי הבטחתו ית"ש כי לא תשכח וגו' לא הראנו את כל אלה. הגאון ר' חיים מוואלזין, הקדמתו לפי' הגר"א לספרא דצניעותא

Fortunate is the generation in which our great master, of blessed memory, lived. Fortunate is our generation that, after our exile, we merited to see with our own eyes how the fountains of his holy wisdom overflowed across the world through his awesome compositions and especially this holy and awesome work, in order to enlighten the darkness of our eyes. Even though this work is but a drop in the sea of his wisdom and broad understanding, for the spirit of our holy G-d was within him. Even so, this infinitesimal [drop] is sufficient to quench our thirst. If it wouldn't be for Hashem's promise, "For it will not be forgotten etc." (Deut. 31:21), He wouldn't have shown us all of this. **R. Chaim of Volozhin, Preface to the Gra's commentary to Sifra D'Tzniusa**